

QUAN HỆ MỸ - ĐÀI LOAN NĂM 2023-2024 VÀ TRIỂN VỌNG TRONG THỜI GIAN TỚI

Nguyễn Minh Trang - Nguyễn Quốc Dũng***

Tóm tắt

Trong hai năm 2023-2024, mặc dù tình hình thế giới có nhiều bất ổn, song quan hệ hai bên Mỹ - Đài Loan (Trung Quốc) vẫn tiếp tục phát triển. Trong những tháng đầu năm 2024, quan hệ hai bên nổi bật với các hợp đồng mua bán vũ khí và những thỏa thuận đào tạo nhân lực trong lĩnh vực quân sự. Mỹ coi Đài Loan là “đồng minh chiến lược” để ngăn chặn Trung Quốc bành trướng tại Biển Đông, trong khi đó, Đài Loan mong muốn củng cố vị thế và lợi ích của mình thông qua liên kết với Mỹ. Quan hệ giữa hai bên không chỉ ảnh hưởng đến khu vực, mà còn có tác động sâu rộng đến cán cân quyền lực toàn cầu trong những năm tiếp theo.

Từ khóa: Mỹ, Đài Loan, kinh tế, quan hệ hai bờ eo biển.

Mở đầu

Trong lịch sử hình thành và phát triển của mình, đảo Đài Loan bị kẹt trong bàn cờ địa chính trị của hai nước lớn Mỹ và Trung Quốc. Dù giai đoạn 1949-1971 Trung Quốc có chủ trương “sử dụng vũ lực” để thống nhất đất nước, hay sau năm 1971 với chủ trương “thống nhất Trung Quốc bằng hòa bình” và bảo lưu quyền sử dụng vũ lực đối với Đài Loan,¹ thì Mỹ vẫn là một “người bảo hộ không chính thức” cho hòn đảo này. Mặc dù công nhận chính sách “Một Trung Quốc”, Mỹ phản đối việc

Trung Quốc sử dụng vũ lực để thống nhất hòn đảo này. “Bằng những chính sách mập mờ của mình, Mỹ đã duy trì thành công hiện trạng từ năm 1949: Trung Quốc chưa thống nhất được Đài Loan và Đài Loan không tuyên bố độc lập.”² Ba bên đều có những toan tính của riêng mình, nhưng đến thời điểm hiện tại, chỉ có Mỹ mới là bên đạt được mục đích “giữ nguyên hiện trạng”.

Trong bối cảnh trên, quan hệ Mỹ - Đài Loan tại thời điểm hiện tại bị chi phối bởi nhiều yếu tố khác nhau. Thứ nhất là sự đối lập trong tư tưởng của Đài Loan và Trung Quốc, khi một bên muốn độc lập, tìm sự trợ giúp từ phía Mỹ, một bên lại cho rằng cần thống nhất Trung Quốc. Thứ hai là cuộc cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung. Năm 2018 chiến tranh thương mại Mỹ - Trung nổ ra, Đài Loan là một trong những quân bài đặc lực có thể giúp Mỹ cản trở sự trỗi dậy của Trung Quốc trong lĩnh vực công nghệ và là lá chắn ngăn Trung Quốc vươn ra Biển Đông. Thứ ba là Đài Loan và Mỹ luôn quan ngại rằng, Trung Quốc có thể sử dụng vũ lực để thống nhất hòn đảo này. Từ những yếu tố trên, quan hệ “phi chính thức” Mỹ - Đài Loan có một sự gắn bó chặt chẽ. Năm 2024 là năm cuối của nhiệm kỳ Biden, chuyển giao quyền lực sang nhiệm kỳ thứ hai của Trump, quan hệ Mỹ - Đài Loan ngày càng gắn bó sâu sắc, dù đây là một quan hệ phi chính thức.

Bài viết phân tích quan hệ Mỹ - Đài Loan trong hai năm 2023-2024 trên các lĩnh vực kinh tế, chính trị, quốc phòng - an ninh và đánh giá chiều hướng phát triển của quan hệ hai bên sau khi Tổng thống Donald Trump lên cầm quyền nhiệm kỳ hai ở Mỹ.

* TS., Giảng viên Khoa Kinh tế quốc tế, Học viện Ngoại giao.

** Sinh viên, Học viện Ngoại giao.

¹ Nguyễn Huy Quý, “Vấn đề Đài Loan trong quan hệ Trung - Mỹ sau Chiến tranh Lạnh (1990-2022),” *Tạp chí Nghiên cứu Trung Quốc* 256, số 12 (2022): 32.

² Nguyễn Văn Lịch - Bé Thanh Xuân, “Vấn đề Đài Loan trong quan hệ Mỹ - Trung và tác động từ xung đột Nga - Ukraine,” *Nghiên cứu Quốc tế*, 11/10/2022, <https://nghiencuuquocte.org/2022/10/11/van-de-dai-loan-trong-quan-he-my-trung-va-tac-dong-tu-xung-dot-nga-ukraine/#more-47979>.

Quan hệ kinh tế

Thương mại song phương

Đài Loan là đối tác lớn trong cung cấp linh kiện điện tử, đặc biệt là chip bán dẫn để giúp Mỹ phát triển các ngành công nghệ cao, là đối tác thương mại lớn thứ 7 của Mỹ (đối tác xuất khẩu lớn thứ 10 và đối tác nhập khẩu lớn thứ 8). Trong khi đó, Mỹ là đối tác thương mại lớn thứ hai của Đài Loan sau Trung Quốc trong năm 2022.³ Tính đến hết tháng 9/2024, xuất khẩu của Đài Loan sang Mỹ đạt khoảng 84,21 tỷ đô-la⁴ với các sản phẩm chủ yếu là máy tính, linh kiện và thiết bị bán dẫn. Trong khuôn khổ “Sáng kiến thương mại Mỹ - Đài Loan thế kỷ XXI”, hai bên đã thống nhất tăng cường xuất nhập khẩu, giảm thuế quan, hải quan, chống tham nhũng và hỗ trợ tài chính, nhân lực, vật lực...

So sánh với năm 2023, kim ngạch xuất nhập khẩu giữa hai bên đã tăng đáng kể. Năm 2023, xuất khẩu của Đài Loan sang Mỹ chỉ đạt 76,23 tỷ đô-la,⁵ con số mà Đài Loan chỉ cần 9 tháng đầu năm 2024 đã vượt qua. Với vai trò là nhà sản xuất và phân phối chip bán dẫn lớn nhất thế giới, năm 2023 các sản phẩm linh kiện của Đài Loan xuất khẩu sang Mỹ chiếm hơn 68% tổng giá trị xuất khẩu, đạt khoảng 52,4 tỷ đô-la.⁶ Có thể thấy rằng, năm 2024, Đài Loan tiếp tục giữ được sự ổn định của mình trong lĩnh vực linh kiện điện tử, thừa hưởng những lợi thế tạo ra từ năm 2023. Năm 2023, Mỹ xuất khẩu khoảng 40 tỷ đô-la⁷ sang Đài Loan, điều

³ “Taiwan - Market Overview,” *International Trade Administration*, 2022, <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/taiwan-market-overview>.

⁴ “Taiwan Total Exports to USA,” *CEIC*, 2024, <https://www.ceicdata.com/en/indicator/taiwan/total-exports-to-usa>.

⁵ “Taiwan: total exports to the U.S. 2023,” *Statista*, 2023, <https://www.statista.com/statistics/948064/taiwan-exports-to-the-united-states/>.

⁶ “Taiwan: exports to United States by category 2021,” *Statista*, 2023, <https://www.statista.com/statistics/1270950/taiwan-exports-to-united-states-by-category/>.

⁷ Congressional Research Service, U.S.-Taiwan Trade and Economic Relations, 10/4/2025, <https://www.congress.gov/crs-product/IF10256>, 1-3.

này có thể hiểu được do sức mua của thị trường Đài Loan không quá cao. Những lĩnh vực nổi bật nhất là dịch vụ, chiếm khoảng 25%, và nông nghiệp chiếm khoảng 11,1%. Năm 2024, tuy chưa có số liệu cụ thể nhưng kim ngạch xuất khẩu từ Mỹ sang Đài Loan có thể không có nhiều đột phá, bằng chứng là trong 7 tháng đầu năm 2024, tổng kim ngạch xuất khẩu Mỹ sang Đài Loan chỉ đạt khoảng 24,8 tỷ đô-la.⁸

Trong năm 2024, “Sáng kiến thương mại Mỹ - Đài Loan thế kỷ 21” tiếp tục đóng vai trò quan trọng trong việc tăng vị thế quốc tế của Đài Loan, với gần 10 cuộc hội thảo được tổ chức trong và ngoài lãnh thổ Đài Loan. Cũng trong năm 2024, hai bên đã có hai phiên thảo luận chính thức⁹ nhằm cải thiện quyền của người lao động, chia sẻ kinh nghiệm quản trị cho các doanh nghiệp, chuyển đổi số và phát triển nông nghiệp cũng như bảo vệ môi trường và sử dụng các nguồn năng lượng tái tạo.

Đầu tư và hợp tác công nghệ

Năm 2024, hai bên đã thúc đẩy hợp tác đầu tư, đặc biệt là trong nghiên cứu và sản xuất các sản phẩm công nghệ, chip bán dẫn, công ty Sản xuất Chất bán dẫn Đài Loan (TSMC) đã chi khoảng 40 tỷ đô-la để sản xuất chip tại vùng Arizona (Mỹ). Để ủng hộ dự án này, Mỹ đã hỗ trợ TSMC 11,6 tỷ đô-la để xây dựng ba nhà máy sản xuất công nghệ chip 2 nanomet.¹⁰ Đây là dự án lớn nhất được thực hiện ngoài Đài Loan, nhằm tăng cường hợp tác công nghệ giữa hai bên. Đây là sự mạnh tay của cả hai bên trong nghiên cứu đầu tư vào lĩnh vực chip bán dẫn chất lượng cao, trái

⁸ Statista, “Value of monthly U.S. exports to Taiwan 2024,” *Statista*, 2024, <https://www.statista.com/statistics/217455/value-of-us-exports-to-taiwan-since-2010/>.

⁹ Taiwan Today, “Taiwan, US stage new trade negotiation round in Taipei,” *Taiwan Today*, 29/4/2024, https://taiwantoday.tw/news.php?post=251866&unit=2&utm_source=Taiwan+Info+1&utm_medium=email&utm_content=Politics+textlink.

¹⁰ Anh Vũ, “Mỹ trao cho TSMC hơn 6,6 tỉ USD để xây nhà máy chip,” *Báo Lao động*, 9/4/2024, <https://laodong.vn/cong-nghe/my-trao-cho-tsmc-hon-66-ti-usd-de-xay-nha-may-chip-1325091.lido>.

ngược với năm 2023, đầu tư trực tiếp giữa Mỹ và Đài Loan chủ yếu là đầu tư vào thị trường chứng khoán. Năm 2023, Mỹ đầu tư khoảng 19,3 tỷ đô-la vào thị trường chứng khoán Đài Loan, ngược lại Đài Loan cũng đầu tư khoảng 15,6 tỷ đô-la vào thị trường chứng khoán Mỹ.¹¹

Về công nghệ, Đài Loan đã đầu tư hơn 12 tỷ đô-la vào bang Texas và sẽ tiếp tục đẩy mạnh hợp tác đầu tư với bang này về trí tuệ nhân tạo (AI), công nghiệp quốc phòng, giáo dục. Tháng 7/2024, trong chuyến thăm của Thống đốc Bang Texas Greg Abbott đến Đài Loan, hai bên đã ký tuyên bố nhằm đặt nền tảng cho hợp tác trong ngành ô tô điện, năng lượng, công nghệ tiên tiến và chất bán dẫn.¹² Tháng 9/2024, Bộ trưởng Khoa học công nghệ Đài Loan Ngô Thành Văn đã đến thăm Mỹ. Ông cũng mong muốn sẽ đầu tư mạnh mẽ hơn vào AI, chất bán dẫn, thông tin truyền thông của Mỹ, khẳng định sẽ sử dụng đầu tư vào công nghệ làm nền tảng cho vị thế quốc tế của Đài Loan.¹³

Quan hệ chính trị

Quan điểm và hành động của Mỹ

Năm 2024, sự kiện quan trọng nhất đối với Đài Loan là cuộc bầu cử “Tổng thống”. Sau khi Đài Loan có lãnh đạo mới vào tháng 1/2024, Ngoại trưởng Mỹ Antony Blinken đã chúc mừng chiến thắng của ông Lai Thanh Đức đồng thời khẳng định Mỹ cam kết duy trì hòa bình và ổn định ở eo biển Đài Loan cũng như giải quyết các khác biệt một cách hòa bình, không ép buộc và áp lực. Ông cho biết, Mỹ mong muốn được làm

¹¹ Congressional Research Service, U.S. - Taiwan Trade and Economic Relations, 1-3.

¹² “Taiwan strengthens partnership with Texas,” *Taiwan Today*, 8/7/2024, https://taiwantoday.tw/news.php?post=255343&unit=6&utm_source=Taiwan+Info+1&utm_medium=email&utm_content=Economics+textlink.

¹³ “NSTC minister undertakes scientific tour of US,” *Taiwan Today*, 10/9/2024, <https://taiwantoday.tw/Society/Top-News/258467/NSTC-minister-undertakes-scientific-tour-of-US>.

việc với ông Lai và lãnh đạo các bên ở Đài Loan để thúc đẩy “mối quan hệ phi chính thức lâu dài của họ, phù hợp với chính sách Một Trung Quốc”.¹⁴ Ngoại trưởng Mỹ cũng cho rằng Trung Quốc phải dừng ngay “chiến thuật vùng xám” và những hành động khiêu khích vô lý trên biển Đông; tuân thủ luật pháp quốc tế. Ngoài ra, khi gặp Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Trung Quốc bên lề Hội nghị An ninh Munich 2024, Ngoại trưởng Mỹ còn kêu gọi Trung Quốc kiềm chế trong các tranh chấp với Đài Loan, tuân thủ luật pháp quốc tế và giải quyết các mâu thuẫn trong hòa bình.¹⁵ Mỹ còn khẳng định: Trung Quốc đã lợi dụng nghị quyết 2758 của Liên hợp quốc (LHQ)¹⁶ làm công cụ để tuyên bố hoang đường về vị thế của Đài Loan, đồng thời kiểm cố giải thích “Nguyên tắc một Trung Quốc” nhằm chèn ép Đài Loan.¹⁷

Cùng ngày 13/1/2024, Mỹ đã cử một đoàn thăm “không chính thức” tới chúc mừng “Tổng thống” Đài Loan Lai Thanh Đức mới đắc cử. Tiếp theo, các đoàn của Quốc hội Mỹ, bao gồm Thượng viện và Hạ viện, đã đến Đài Loan ngày 22/2/2024, phái đoàn lưỡng đảng của Quốc hội Mỹ đến Đài Loan do thành viên Hạ viện Mike Gallagher dẫn đầu... Tuy nhiên, điểm đáng chú ý là trong năm 2024, không có chuyến thăm của các Chủ tịch Hạ viện hoặc Thượng viện tới Đài Loan như năm 2022.¹⁸

¹⁴ Bình Giang, “Tổng thống Biden khẳng định Mỹ không ủng hộ Đài Loan độc lập,” *Báo Tiền phong*, 14/1/2024, <https://tienphong.vn/tong-thong-biden-khang-dinh-my-khong-ung-ho-dai-loan-doc-lap-post1604250.tpo>.

¹⁵ “MOFA thanks US state secretary for supporting cross-strait peace,” *Taiwan Today*, 13/1/2025, <https://taiwantoday.tw/Economics/Top-News/264354/Vice-premier-outlines-emission-reduction-targets->.

¹⁶ Nghị quyết 2758 của Đại hội đồng Liên hợp quốc được thông qua vào ngày 25/10/1971 về “vấn đề khôi phục quyền lợi hợp pháp của nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa trong tổ chức Liên hợp quốc.”

¹⁷ “MOFA thanks allies and like-minded nations for UN inclusion support,” *Taiwan Today*, 23/9/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/259055/MOFA-thanks-allies-and-like-minded-nations-for-UN-inclusion-support>.

¹⁸ Ngày 2/8/2022, Chủ tịch Hạ viện Mỹ Nancy Pelosi đã tới thăm Đài Loan (N.V).

Trong năm 2024, Đài Loan còn đón nhiều đoàn liên quan đến an ninh - quốc phòng, kinh tế - xã hội, công nghệ của Mỹ, đặc biệt là các đoàn ngoại giao nhân dân, như đoàn Cựu chiến binh Mỹ tại nước ngoài (đến Đài Loan ngày 9/4/2024), Quỹ Marshall (11/3/2024), Trung tâm vì sự phát triển của Mỹ (13/3/2024). Bên cạnh đó, hai bên có nhiều cuộc thảo luận, hội nghị trong khuôn khổ “Khung Hợp tác và Đào tạo toàn cầu” (GCTF - Global Cooperation and Training Framework) trong và ngoài lãnh thổ Đài Loan.

Theo Mỹ, Đài Loan đã và đang có những tiến bộ trong việc bảo vệ nhân quyền, dân chủ, và tiến bộ vượt bậc về khoa học công nghệ. Vì vậy, hòn đảo này có thể đóng góp vào thúc đẩy dân chủ trên thế giới, nên phải được hưởng những quyền ngang với các thành viên của LHQ. Trong “Báo cáo nhân quyền 2023”, Mỹ đã đánh giá cao những thành tựu nhân quyền của Đài Loan, khẳng định Đài Loan là lá cờ đầu chống lại chính sách chuyên chế của Trung Quốc.¹⁹ Trong báo cáo về nạn buôn người năm 2024, Mỹ cũng ghi nhận những thành tựu Đài Loan đã đạt được trong xây dựng một nền tự do dân chủ riêng.²⁰ Mỹ đã hiện thực hóa sự quan tâm đến nền dân chủ của hòn đảo này thông qua việc Tổng thống Joe Biden đích thân mời Đài Loan tham dự hội nghị thượng đỉnh về dân chủ lần thứ ba²¹ vào tháng 3/2024, hay việc Đài Loan cùng Mỹ đã tổ chức thành công Hội nghị Tham vấn lần thứ tư về Quản trị dân chủ ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương ngày 26/3/2024 tại Đài Bắc

¹⁹ “US State Department affirms Taiwan’s democratic and human rights achievements,” *Taiwan Today*, 19/2/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/248690/MOFA-thanks-US-state-secretary-for-supporting-cross-strait-peace>.

²⁰ “Taiwan maintains Tier 1 status in US anti-human trafficking report,” *Taiwan Today*, 17/6/2023, <https://taiwantoday.tw/Society/Top-News/238182/Taiwan-maintains-Tier-1-status-in-US-anti-human-trafficking-report>.

²¹ “Audrey Tang participates in Summit for Democracy,” *Taipei Times*, 19/3/2024, <https://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2024/03/19/2003815146>.

và kết nối trực tuyến với Washington.²² Mục đích của Hội nghị là thảo luận các vấn đề quan trọng, như chống “thao túng và can thiệp thông tin từ nước ngoài”, tăng cường quản trị dân chủ ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương, thể hiện khả năng phục hồi của nền dân chủ và xã hội dân sự Đài Loan... Mỹ và Đài Loan đã nhận thấy sức ảnh hưởng của Trung Quốc đối với những nguồn thông tin tại Đài Loan, nên đã cùng nhau đưa ra những giải pháp hạn chế những tác động tiêu cực đó.

Bên cạnh các vấn đề dân chủ, Mỹ cũng thể hiện sự tin tưởng về hợp tác pháp lý giữa hai bên thông qua việc thực hiện theo Đạo luật Hỗ trợ pháp lý lẫn nhau trong các vấn đề hình sự giữa Văn phòng Kinh tế và Văn hóa Đài Bắc (TECRO) và Viện Mỹ tại Đài Loan (AIT). Bằng chứng là ngày 13/8/2024, Mỹ đã chuyển hơn 7 triệu đô-la cho Đài Loan sau các cuộc trấn áp về rửa tiền và buôn bán ma túy có nguồn gốc từ Đài Loan.²³

Không chỉ Mỹ, mà các đồng minh của Mỹ cũng thường xuyên ủng hộ Đài Loan. Trong cuộc Đối thoại Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương ba bên giữa Mỹ - Nhật Bản - Hàn Quốc ngày 31/5/2024, ba nước đã nêu ra những xu hướng đáng lo ngại trong khu vực, bao gồm hành vi leo thang nguy hiểm gần đây của Trung Quốc liên quan đến các yêu sách hàng hải vô căn cứ về mặt pháp lý ở Biển Đông. Các cuộc đối thoại tái khẳng định rằng hòa bình và ổn định tại eo biển Đài Loan là không thể thiếu đối với an ninh và thịnh vượng của cộng đồng quốc tế. Đồng thời, họ cũng phản đối những hoạt động bằng vũ lực hoặc cưỡng ép ở bất kỳ nơi nào nhằm

²² “Taiwan, US hold 4th Indo-Pacific democratic governance consultations,” *Taiwan Today*, 28/3/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/250512/Taiwan%252C-US-hold-4th-Indo-Pacific-democratic-governance-consultations->.

²³ “Taiwan, US strengthen mutual judicial assistance,” *Taiwan Today*, 15/8/2024, <https://taiwantoday.tw/Society/Top-News/257203/Taiwan%2C-US-strengthen-mutual-judicial-assistance>.

thay đổi nguyên trạng trong vùng biển khu vực.²⁴ Tháng 9/2024, Văn phòng đại diện của Đài Loan ở Lit-va, Đại sứ quán Mỹ tại Lit-va, Bộ Ngoại giao Lit-va đã tổ chức Hội thảo về chống thao túng thông tin nước ngoài. Tại Hội thảo, Đài Loan nhấn mạnh rằng họ đang ở tuyến đầu của sự bành trướng độc đoán, phải đối mặt với những thông tin sai lệch hằng ngày từ Trung Quốc.²⁵ Ủng hộ quan điểm đó, trong Đối thoại cấp Bộ trưởng 2+2 lần thứ tư²⁶ giữa Phi-líp-pin và Mỹ tại Ma-ni-la vào cuối tháng 7/2024, hai nước tái khẳng định tầm quan trọng của việc duy trì hòa bình và ổn định ở eo biển Đài Loan là một yếu tố không thể thiếu đối với an ninh và thịnh vượng toàn cầu, duy trì an ninh trên Biển Đông chính là chìa khóa để duy trì an ninh trên toàn thế giới. Ngày 7/8/2024, trong tuyên bố chung sau tham vấn cấp Bộ trưởng Ô-xtrây-li-a - Mỹ, hai nước đã khẳng định Đài Loan là đối tác tin cậy của họ và là nền dân chủ hàng đầu thế giới. Hai nước đã lên án mạnh mẽ những hành vi đơn phương của Trung Quốc nhằm thay đổi nguyên trạng ở eo biển Đài Loan, cam kết hỗ trợ Đài Loan theo nhiều cách khác nhau, từ kinh tế, chính trị đến ngoại giao, giao lưu nhân dân, thúc đẩy hội nhập quốc tế, tăng cường thương mại song phương, đa phương. Ngày 12/9/2024, sau Đối thoại Chiến lược Lit-va - Mỹ, hai nước đã ra Tuyên bố chung, khẳng định sẽ tiếp tục thúc đẩy quan hệ thương mại với Đài Loan để ủng hộ vị thế độc lập, tự chủ của hòn đảo này.²⁷ Ngày 18/9/2024, Mỹ tiếp tục nhấn

²⁴ “MOFA welcomes statement from US, Japan, Korea supporting Taiwan,” *Taiwan Today*, 3/6/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/TopNews/253589/MOFA-welcomes-statement-from-US%252C-Japan%252C-Korea-supporting-Taiwan>.

²⁵ Như trên.

²⁶ “MOFA thanks Philippines, US for supporting cross-strait peace,” *Taiwan Today*, 1/8/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/256589/MOFA-thanks-Philippines%252C-US-for-supporting-cross-strait-peace>.

²⁷ “MOFA thanks Lithuania, Netherlands, US and UK for supporting Taiwan,” *Taiwan Today*, 16/9/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/258769/MOFA-thanks-Lithuania%252C-Netherlands%252C-US-and-UK-for-supporting-Taiwan->

mạnh sự ủng hộ đối với sự ổn định ở eo biển Đài Loan,²⁸ LHQ cần tạo điều kiện cho Đài Loan đóng góp vào việc thực hiện 17 “Mục tiêu phát triển bền vững”.²⁹

Quan điểm và hành động của Đài Loan

Quan điểm chính của Đài Loan là gắn vận mệnh của mình vào quan hệ song phương với Mỹ. Đài Loan luôn khẳng định “Mỹ chính là người bạn lâu năm”.³⁰ Sau mỗi phát biểu của Mỹ cũng như các đồng minh của Mỹ, Đài Loan luôn thể hiện sự biết ơn sâu sắc và bày tỏ lòng mong muốn hợp tác lâu dài hơn trên tất cả các lĩnh vực. Tại các cuộc thảo luận trong khuôn khổ chuyến thăm của “Tổng thống” Lai Thanh Đức tới các nước ủng hộ Đài Loan là Palau, Tuvalu và Quần đảo Marshall vào cuối năm 2024, ông luôn nhắc đến những thỏa thuận đã có với Mỹ: Sáu Đảm bảo, Sáng kiến Đài Loan - Mỹ về thương mại thế kỷ XXI, Bốn trụ cột hòa bình..., và cho rằng nếu an ninh Đài Loan bị ảnh hưởng thì an ninh của Mỹ cũng bị tác động, vì thế, cần phải gắn chặt an ninh của hai bên với nhau.³¹ Trên thực tế các đoàn chính khách của Đài Loan thăm chính thức Mỹ khá hạn chế, hoặc nếu có thì thường là những cuộc gặp kín. Tháng 2/2023, khi Mỹ và Trung Quốc đang có mâu thuẫn về vấn đề kinh khí cầu, “Ngoại trưởng” Đài Loan Ngô Chiêu Nhiếp đã

²⁸ “MOFA thanks allies and like-minded nations for UN inclusion support,” *Taiwan Today*.

²⁹ “Taiwan reiterates bid for U.N. participation at GCTF workshop,” *Taiwan Today*, 24/9/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/259135/Taiwan-reiterates-bid-for-U.N.-participation-at-GCTF-workshop>.

³⁰ “President Tsai welcomes US House delegation,” *Taiwan Today*, 23/2/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/248973/President-Tsai-welcomes-US-House-delegation>.

³¹ “President Lai visits Pacific allies,” *Taiwan Today*, 2/12/2024, <https://www.taiwantoday.tw/Politics/Top-News/262438/President-Lai-visits-Pacific-allies>.

đến Mỹ họp kín với Thứ trưởng Ngoại giao Wendy Sherman và Daniel Kritenbrink, nhà ngoại giao hàng đầu của Bộ Ngoại giao Mỹ về Đông Á.³² Trong năm 2024, hầu hết các đoàn của Mỹ đến Đài Loan, đều được các “Cựu Tổng thống”, “Tổng thống” và “Phó Tổng thống” Đài Loan đích thân đón tiếp rất trọng thị, thể hiện sự coi trọng mối quan hệ song phương này.

Về quốc phòng - an ninh

Năm 2024, Mỹ đã bổ sung những khoản viện trợ lớn cho Đài Loan. Cụ thể, trong ngân sách quốc phòng năm 2025 (công bố tháng 3/2024), Mỹ tuyên bố sẽ dành 100 triệu đô-la³³ hỗ trợ Đài Loan giữ gìn hòa bình, ổn định, phát triển nền dân chủ. Mỹ cũng đã thông qua Đạo luật phân bổ hợp nhất tiếp theo (Further Consolidated Appropriations Act, 2024 - ký hiệu H.R 2882) để bổ sung thêm cho Đài Loan những khoản viện trợ kịp thời trong năm 2024, như khoản viện trợ quân sự miễn phí theo chương trình Tài trợ quân sự nước ngoài của Mỹ (có giá trị gần 300 triệu đô-la); các chương trình hợp tác của Bộ Quốc phòng (hơn 26 triệu đô-la); các dự án thuộc phạm vi GCTF (gần 4 triệu đô-la).³⁴

³² Nội dung cuộc họp được dự đoán là về các điều khoản hợp đồng mua bán vũ khí giữa hai bên và đây cũng được cho là chuyển thăm cấp cao nổi bật nhất của Đài Loan tới Mỹ trong năm 2023. Thanh Thành, “Quan chức Đài Loan bất ngờ có chuyến thăm hiếm hoi tới Mỹ,” *Dân Trí*, 22/2/2023, <https://dantri.com.vn/the-gioi/quan-chuc-dai-loan-bat-ngo-co-chuyen-tham-hiem-hoi-toi-my-20230222152611273.htm>.

³³ “MOFA thanks US for reaffirming security commitment to Taiwan,” *Taiwan Today*, 13/3/2024, <https://uat-en.taiwantoday.tw/Politics/Top-News/249787/index>.

³⁴ “MOFA thanks US President Biden for supportive legislation,” *Taiwan Today*, 26/4/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/251797/MOFA-thanks-US-President-Biden-for-supportive-legislation>.

Tháng 4/2024, Hạ viện Mỹ thông qua Đạo luật Khoản bổ sung an ninh quốc gia khẩn cấp năm 2024, cung cấp 8,12 tỷ đô-la³⁵ để hỗ trợ quân sự nhằm duy trì hòa bình, ổn định trong khu vực, trong đó có 1,9 tỷ đô-la³⁶ để hỗ trợ duy trì hòa bình giữa hai bờ eo biển Đài Loan. So sánh với những khoản viện trợ Mỹ dành cho Đài Loan năm 2023, các khoản viện trợ của Mỹ năm 2024 đã lớn hơn nhiều. Trong năm 2023, Mỹ chỉ viện trợ cho Đài Loan hai lần, một là một gói viện trợ giá 345 triệu đô-la (tháng 7/2023),³⁷ hai là gói viện trợ trị giá 80 triệu đô-la theo Chương trình tài chính đối ngoại quốc phòng (FMF) (tháng 8/2023).³⁸

Về vũ khí, ngày 16/9/2024, Đài Loan đã nhận gói sửa chữa và phụ tùng thay thế máy bay của Mỹ, có giá trị khoảng 228 triệu đô-la;³⁹ ngày 25/10/2024, hệ thống tên lửa NASAMS và tên lửa không đối không tăng tầm AMRAAM tiên tiến⁴⁰ đã được Mỹ chuyển cho Đài Loan, giúp phòng thủ bờ biển của Đài Loan trở nên vững chắc hơn; ngày 29/11/2024 Đài Loan đã nhận gói linh kiện thay thế cho F-16, giá trị 385 triệu đô-la;⁴¹ ngày 15/12/2024, 38 xe tăng loại MUSDT (một phiên bản

³⁵ “MOFA thanks US House for passing act to strengthen Indo-Pacific security,” *Taiwan Today*, 22/4/2024, <https://www.taiwantoday.tw/Politics/Top-News/251521/MOFA-thanks-US-House-for-passing-act-to-strengthen-Indo-Pacific-security>.

³⁶ Như trên.

³⁷ Hoàng Đức, “Mỹ công bố viện trợ quân sự Đài Loan 345 triệu USD, Trung Quốc phản đối,” *Dân Trí*, 29/7/2023, <https://dantri.com.vn/the-gioi/my-cong-bo-vien-tro-quan-su-dai-loan-345-trieu-usd-trung-quoc-phan-doi-20230729074109303.htm>.

³⁸ Nguyễn Hạnh, “Ông Biden phê duyệt viện trợ quân sự Đài Loan,” *Tuổi trẻ*, 31/8/2023, <https://tuoitre.vn/ong-biden-phe-duyet-vien-tro-quan-su-dai-loan-20230831073036156.htm>.

³⁹ “MOFA thanks US for latest arms sale,” *Taiwan Today*, 18/9/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/258842/MOFA-thanks-US-for-latest-arms-sale>.

⁴⁰ Hoàng Đức, “Mỹ bật đèn xanh thương vụ vũ khí 2 tỷ USD cho Đài Loan,” *Dân trí*, 26/10/2024, <https://dantri.com.vn/the-gioi/my-bat-den-xanh-thuong-vu-vu-khi-2-ty-usd-cho-dai-loan-20241026152544949.htm>.

⁴¹ Phương Uyên, “Trung Quốc phản đối mạnh mẽ việc Mỹ duyệt bán vũ khí cho Đài Loan,” *Tuổi trẻ*, ngày 1/12/2024, <https://tuoitre.vn/trung-quoc-phan-doi-manh-me-khi-my-duyet-ban-vu-khi-cho-dai-loan-20241201155223645.htm>.

của xe tăng M1 Abrams) đầu tiên từ Mỹ đã được chuyển cho Đài Loan⁴² (nằm trong thỏa thuận mua 108 chiếc xe tăng chiến đấu chủ lực của Mỹ). Hai bên đã ký 4 hợp đồng với trị giá hơn 963 triệu đô-la.⁴³ Cũng cần biết rằng Đài Loan có lượng dự trữ ngoại hối lớn thứ 6 thế giới (tính đến tháng 7/2024 là hơn 566 tỷ đô-la).⁴⁴ Bởi vậy, không khó để Đài Loan có thể mua được vũ khí của Mỹ. Lượng vũ khí Mỹ bán cho Đài Loan trong năm 2024 nhiều hơn hẳn so với năm 2023. Trong năm 2023, Mỹ chỉ bán cho Đài Loan hai lô vũ khí với tổng giá trị là 440 triệu đô-la, trong đó 332,2 triệu đô-la là đạn pháo 30mm để tăng cường khả năng phòng thủ và 108 triệu đô-la phụ tùng thay thế.⁴⁵ Như vậy, Mỹ đã ngày càng nhận thức rõ hơn về “bình thường hóa” việc bán vũ khí cho Đài Loan, tăng cường sức mạnh phòng thủ cho hòn đảo này để đối đầu với những động thái ngày càng quyết liệt của Trung Quốc.

Về trình độ kỹ thuật, những vũ khí Mỹ chuyển giao cho Đài Loan đều thuộc loại tốt, như hệ thống liên kết dữ liệu chiến thuật Link 16 của

⁴² Wu Su-wei & Joseph Yeh, “Taiwan receives first batch of US-made Abrams tanks,” *Focus Taiwan*, 16/12/2024, <https://focustaiwan.tw/politics/202412160001>.

⁴³ Ben Blanchard, “Taiwan military to get \$619 million U.S. arms boost as China keeps up pressure,” *Reuters*, 2/3/2023, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taiwan-reports-21-chinese-air-force-planes-entered-its-air-defence-zone-2023-03-02/>; Michael Callahan, “Biden administration approves potential \$440 million arms sales to Taiwan,” *CNN Politics*, 30/6/2023, <https://edition.cnn.com/2023/06/30/politics/us-arms-sales-taiwan/index.html>; Mike Stone and Idrees Ali, “US announces Taiwan weapons package worth up to \$345 million,” *Reuters*, 29/7/2023, <https://www.reuters.com/world/us-announces-taiwan-weapons-package-worth-up-345-million-2023-07-28/>; Matthew Lee, “US approves new \$500M arms sale to Taiwan as tension from China intensifies,” *AP News*, 24/8/2023, <https://apnews.com/article/us-taiwan-china-invasion-threat-weapons-sales-military-fb9959dff57d5ac8fd2f8400316185b5>.

⁴⁴ “Forex Reserves by Country 2024,” *World Population Review*, <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/forex-reserves-by-country>.

⁴⁵ Thành Đạt, “Mỹ duyệt bán lô vũ khí 440 triệu USD cho Đài Loan,” *Dân trí*, 30/6/2023, <https://dantri.com.vn/the-gioi/my-duyet-ban-lo-vu-khi-440-trieu-usd-cho-dai-loan-20230630144308820.htm>.

Mỹ⁴⁶ (hệ thống thông tin liên lạc, tình báo được Mỹ và NATO sử dụng để chống nhiễu, mã hóa độc quyền); các máy bay tiêm kích F-16 (máy bay chiến đấu đa nhiệm vụ do General Dynamics và Lockheed Martin sản xuất dành riêng cho Không quân Mỹ); 1.000 phương tiện bay không người lái chống thiết giáp Altius 600M-V; tên lửa chống bộ binh Switchblade 300.⁴⁷ Có thể thấy việc Mỹ cung cấp vũ khí cho Đài Loan không chỉ là những hợp đồng buôn bán vũ khí thông thường, mà còn là việc triển khai vũ khí tối tân để gián tiếp răn đe Trung Quốc bằng sức mạnh quân sự.

Như vậy, không chỉ Mỹ, mà các đồng minh của cả Đài Loan và Mỹ đều quan tâm đến an ninh tại eo biển Đài Loan, cùng với những sức ép mà Đài Loan đang phải chịu từ Trung Quốc. Những đồng minh này ủng hộ một Đài Loan vững mạnh không chỉ về sức mạnh quân sự, mà còn trên các mặt trận phi truyền thống như an ninh - truyền thông - thông tin.

Đánh giá về quan hệ hai bên Mỹ - Đài Loan và triển vọng trong thời gian tới

Thứ nhất, Mỹ và Đài Loan tiếp tục xây dựng quan hệ hợp tác toàn diện và kêu gọi sự ủng hộ của các đồng minh khác nhằm hướng tới một Đài Loan tự chủ. Mỹ và Đài Loan liên tục tập hợp lực lượng ủng hộ, thông qua các cơ chế đa phương như “Khung hợp tác và đào tạo toàn cầu” (GCTF). Hai bên cũng đang thu hút thêm sự chú ý, đồng thuận, ủng hộ của các đối tác tin cậy như Nhật, Hàn Quốc, Ô-xtrây-li-a, các nước châu Phi... Chiến lược của Đài Loan là luôn luôn gắn lợi ích của mình với lợi ích của Mỹ tại khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương. Có thể

⁴⁶ “MOFA thanks US for latest arms sale,” *Taiwan Today*, 18/9/2024, <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/258842/MOFA-thanks-US-for-latest-arms-sale>.

⁴⁷ Văn Khoa, “Mỹ duyệt hai gói bán vũ khí mới cho Đài Loan,” *Báo Thanh niên*, ngày 19/6/2024, <https://thanhnien.vn/my-duyet-hai-goi-ban-vu-khi-moi-cho-dai-loan-185240619093713293.htm>.

nói rằng, Đài Loan đang “tự nguyện” trở thành một trong những “quân cờ” trong “bàn cờ” địa chính trị của Mỹ. Không chỉ Đài Loan kêu gọi thêm sự ủng hộ của các nước có “cùng chí hướng”, mà chính Mỹ cũng giúp Đài Loan thu hút thêm sự hỗ trợ từ các đồng minh trong các cuộc gặp gỡ song phương và đa phương. Điều này không chỉ là lợi ích của Đài Loan, mà còn là lợi ích của Mỹ tại khu vực eo biển Đài Loan.

Thứ hai, Đài Loan là một trong những quân “át chủ bài” giúp Mỹ không chế Trung Quốc. Thực tế cho thấy, Mỹ đã thể hiện thái độ “đổi trọng” rõ ràng với Trung Quốc thông qua cách bán vũ khí cho Đài Loan. Năm 2025 được dự báo sẽ là một năm đầy thách thức đối với Trung Quốc, khi nước này đồng thời phải đối mặt với căng thẳng thương mại với Mỹ và duy trì sự cảnh giác trước các hành động hỗ trợ Đài Loan từ phía chính quyền Trump. Nếu Trung Quốc tiếp tục là mối nguy hại với an ninh quốc gia của Mỹ, hay đe dọa đến vị thế của mình, Mỹ vẫn sẽ can thiệp vào Đài Loan, thông qua các hoạt động như bình thường hóa việc bán vũ khí, trao đổi và thảo luận về tăng cường an ninh quốc phòng cũng như tập trận chung. Hiện nay, Trung Quốc đang hạn chế sử dụng quân sự trực tiếp với Đài Loan, mà chủ yếu sử dụng những “chiến thuật vùng xám”, sức mạnh ngoại giao, truyền thông sai lệch... Trong bối cảnh đó, hợp tác giữa Mỹ và Đài Loan không chỉ dừng lại ở quân sự, mà còn thể hiện qua các hoạt động giải quyết những nguy cơ phi quân sự. Mỹ, Đài Loan và các đồng minh khác của Mỹ đã tổ chức nhiều cuộc thảo luận để đưa ra những giải pháp giúp Đài Loan đứng vững trước sức ép ngày càng gia tăng từ Trung Quốc. Bên cạnh tranh thủ sự ủng hộ của Mỹ và các đồng minh của Mỹ, Đài Loan cũng đầu tư sức mạnh quân sự, chính trị, công nghệ để nâng cao năng lực tự phòng thủ của mình. Tư tưởng tự chủ của Đài Loan rất rõ ràng, hòn đảo này luôn muốn trở nên hoàn thiện hơn, xứng đáng với những nguồn viện trợ của các nước có “cùng chí hướng”. Nếu Đài Loan trở nên mạnh hơn, các nước đồng minh của Đài Loan sẽ

yên tâm hơn trong việc cung cấp thêm vũ khí hiện đại, những chương trình đào tạo, hợp tác có chất lượng cao hơn nữa cho hòn đảo này trong tương lai.

Thứ ba, Đài Loan sẽ cần chuẩn bị và có đối sách trước cách tiếp cận mang tính giao dịch của chính quyền Trump. Ngày 20/1/2025, ông Trump chính thức trở lại Nhà Trắng trong vai trò Tổng thống thứ 47 của Mỹ. Trong chiến dịch tranh cử, ông Trump đã nhấn mạnh rằng, Đài Loan cần tăng chi tiêu quốc phòng từ khoảng 2% GDP lên 10% GDP⁴⁸ nếu muốn được Mỹ bảo hộ. Như vậy, mặc dù về mặt địa chính trị, Đài Loan có vai trò quan trọng với Mỹ, nhưng với chính quyền Trump, mọi thứ trở nên không đảm bảo đối với hòn đảo này. Tuy nhiên, với bản chất của một doanh nhân, nhiều khả năng ông Trump sẽ chú trọng vào việc coi Đài Loan là một bạn hàng tiêu thụ vũ khí lớn. Những hợp đồng bán máy bay chiến đấu F-35B hay F-16V trong nhiệm kỳ đầu của Trump là những ví dụ rõ nhất. Tóm lại, dù là Trump 1.0 hay Trump 2.0, ông vẫn sẽ xúc tiến quan hệ với Đài Loan. Điều quan trọng đối với Trump là Mỹ sẽ có lợi gì, nếu đảm bảo an ninh cho hòn đảo này. Trong trường hợp chính quyền Trump không muốn tiếp tục hợp tác hoặc đánh thuế quá cao với Đài Loan, hòn đảo này có thể sử dụng ngành sản xuất chip hoặc bán dẫn như một lợi thế trên bàn đàm phán với Mỹ.

Thứ tư, dù có sự thay đổi chính quyền ở Mỹ và một số trở ngại, quan hệ giữa hai bên được dự báo sẽ tiếp tục phát triển ổn định trong nhiệm kỳ hai của Tổng thống Donald Trump. Mỹ tiếp tục khuyến khích Đài Loan tham gia các cơ chế đa phương, cáo buộc Trung Quốc sử dụng sai lệch Nghị quyết 2758 của LHQ nhằm cô lập vị thế của Đài Loan.

⁴⁸ Wu Che-yu, Liu Wan-lin and Jake Chung, “Trump’s 10% defense demand panned,” *Taipei Times*, 3/10/2024, <https://www.taipetimes.com/News/taiwan/archives/2024/10/03/2003824726>.

Tổng thống Trump nhiều khả năng sẽ tiếp tục ủng hộ Đài Loan thúc đẩy hợp tác với các nước thứ ba. Tuy nhiên, trong nhiệm kỳ hai của Tổng thống Trump, các điều khoản hợp tác thương mại sẽ trở thành các vấn đề trọng tâm được các bên đưa ra bàn luận. Ngoài ra, chính quyền Trump cũng xác định rõ Đài Loan là một phần trong chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương của Mỹ, vì thế, quan hệ quân sự giữa hai bên trong bốn năm tới vẫn sẽ được đẩy mạnh bằng những hợp đồng bán vũ khí, chuyển giao công nghệ quân sự hoặc các gói hỗ trợ sửa chữa vũ khí.

Kết luận

Mặc dù công nhận chính sách “Một Trung Quốc”, Mỹ phản đối biện pháp sử dụng vũ lực của Trung Quốc để thống nhất Đài Loan. Mặt khác, Mỹ cũng góp phần thúc đẩy những hoạt động dân chủ tại hòn đảo này. Năm 2024, Mỹ và Đài Loan đã có nhiều chuyến thăm phi chính thức và các hợp đồng bán vũ khí, với mục đích giúp “Đài Loan tự vệ”. Tất cả những hoạt động từ dân sự tới quân sự giữa Mỹ và Đài Loan đã góp phần tăng cường quan hệ hai bên, cũng là tiếp nối những quan hệ của Mỹ với Đài Loan từ trước đến nay. Cục diện thế giới trong thời gian tới sẽ khó đoán định. Tuy nhiên, nhìn vào thực tế, có thể dự đoán rằng, Mỹ sẽ không để an ninh của Đài Loan rơi vào nguy hiểm. Quan hệ Mỹ - Đài Loan trong nhiệm kỳ hai của Donald Trump sẽ tiếp tục gắn bó hơn nữa. Mặt khác, căng thẳng tại eo biển Đài Loan cũng là một cơ hội lớn cho Mỹ khai thác thêm lợi ích về kinh tế. Với quan điểm thương mại hóa các quan hệ chính trị, nhiều khả năng Tổng thống Trump sẽ tiếp tục giúp đỡ Đài Loan và sử dụng hòn đảo này như một quân bài ngăn chặn sự bành trướng của Trung Quốc. Điều này, làm cho quan hệ ba bên sẽ có những diễn biến mới cần được tiếp tục nghiên cứu./

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tiếng Việt

1. Bình Giang. “Tổng thống Biden khẳng định Mỹ không ủng hộ Đài Loan độc lập.” *Tiền phong*, 14/1/2024. <https://tienphong.vn/tong-thong-biden-khang-dinh-my-khong-ung-ho-dai-loan-doc-lap-post1604250.tpo>.
2. Hoàng Đức. “Mỹ công bố viện trợ quân sự Đài Loan 345 triệu USD, Trung Quốc phản đối.” *Dân Trí*, 29/7/2023. <https://dantri.com.vn/the-gioi/my-cong-bo-vien-tro-quan-su-dai-loan-345-trieu-usd-trung-quoc-phan-doi-20230729074109303.htm>.
3. Hoàng Đức. “Mỹ bật đèn xanh thương vụ vũ khí 2 tỷ USD cho Đài Loan.” *Dân Trí*, 26/10/2024. <https://dantri.com.vn/the-gioi/my-bat-den-xanh-thuong-vu-vu-khi-2-ty-usd-cho-dai-loan-20241026152544949.htm>.
4. Nguyễn Hạnh. “Ông Biden phê duyệt viện trợ quân sự Đài Loan.” *Tuổi trẻ*, 31/8/2023. <https://tuoitre.vn/ong-biden-phe-duyet-vien-tro-quan-su-dai-loan-20230831073036156.htm>.
5. Phương Uyên. “Trung Quốc phản đối mạnh mẽ việc Mỹ duyệt bán vũ khí cho Đài Loan.” *Tuổi trẻ*, 1/12/2024. <https://tuoitre.vn/trung-quoc-phan-doi-manh-me-khi-my-duyet-ban-vu-khi-cho-dai-loan-20241201155223645.htm>.
6. Nguyễn Huy Quý. “Vấn đề Đài Loan trong quan hệ Trung - Mỹ sau Chiến tranh Lạnh (1990-2022).” *Tạp chí Nghiên cứu Trung Quốc* 256, số 12 (2022).
7. Nguyễn Văn Lịch - Bé Thanh Xuân. “Vấn đề Đài Loan trong quan hệ Mỹ - Trung và tác động từ xung đột Nga - Ukraine.” *Nghiên cứu Quốc tế*, 11/10/2022. <https://ngiencuuquocite.org/2022/10/11/van->

de-dai-loan-trong-quan-he-my-trung-va-tac-dong-tu-xung-dot-nga-ukraine/#more-47979.

8. Thành Đạt. “Mỹ duyệt bán lô vũ khí 440 triệu đô-la cho Đài Loan.” *Dân Trí*, 30/6/2023. <https://dantri.com.vn/the-gioi/my-duyet-ban-lo-vu-khi-440-trieu-do-la-cho-dai-loan-20230630144308820.htm>.
9. Trần Phương. “Trung Quốc tập trận cảnh báo Đài Loan.” *Tuổi trẻ*, 14/10/2024. <https://tuoitre.vn/trung-quoc-tap-tran-can-hao-dai-loan-20241014115555938.htm>.
10. Văn Khoa. “Mỹ duyệt hai gói bán vũ khí mới cho Đài Loan.” *Thanh niên*, 19/6/2024. <https://thanhnien.vn/my-duyet-hai-goi-ban-vu-khi-moi-cho-dai-loan-185240619093713293.htm>.

Tiếng Anh

11. Blanchard, Ben. “Taiwan military to get \$619 million U.S. arms boost as China keeps up pressure.” *Reuters*, 2/3/2023. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taiwan-reports-21-chinese-air-force-planes-entered-its-air-defence-zone-2023-03-02/>.
12. Callahan, Michael. “Biden administration approves potential \$440 million arms sales to Taiwan.” *CNN Politics*, 30/6/2023. <https://edition.cnn.com/2023/06/30/politics/us-arms-sales-taiwan/index.html>.
13. Lee, Matthew. “US approves new \$500M arms sale to Taiwan as tension from China intensifies.” *AP News*, 24/8/2023. <https://apnews.com/article/us-taiwan-china-invasion-threat-weapons-sales-military-fb9959dff57d5ac8fd2f8400316185b5>.
14. Stone, Mike and Idrees Ali. “US announces Taiwan weapons package worth up to \$345 million.” *Reuters*, 29/7/2023.

<https://www.reuters.com/world/us-announces-taiwan-weapons-package-worth-up-345-million-2023-07-28/>.

15. Taipei Times. “Audrey Tang participates in Summit for Democracy.” 19/3/2024. <https://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2024/03/19/2003815146>.
16. Taiwan Today. “President Lai visits Pacific allies.” 2/12/2024. <https://www.taiwantoday.tw/Politics/Top-News/262438/President-Lai-visits-Pacific-allies>.
17. Taiwan Today. “President Tsai welcomes US House delegation.” 23/2/2024. <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/248973/President-Tsai-welcomes-US-House-delegation>.
18. Taiwan Today. “Taiwan strengthens partnership with Texas.” 8/7/2024. https://taiwantoday.tw/news.php?post=255343&unit=6&utm_source=Taiwan+Info+1&utm_medium=email&utm_content=Economics+textlink.
19. Taiwan Today. “Taiwan. US mark milestone in judicial collaboration.” 18/10/2024. <https://taiwantoday.tw/Politics/Top-News/260397/Taiwan%2C-US-mark-milestone-in-judicial-collaboration>.
20. Wu, Che-yu, Liu Wan-lin and Jake Chung. “Trump’s 10% defense demand panned.” *Taipei Times*, 3/10/2024. <https://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2024/10/03/2003824726>.
21. Wu, Su-wei and Joseph Yeh. “Taiwan receives first batch of US-made Abrams tanks.” *Focus Taiwan*, 16/12/2024. <https://focustaiwan.tw/politics/202412160001>.